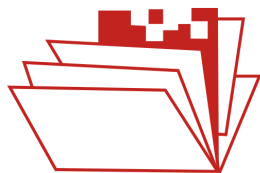

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

LA MANIFESTACIÓ DE LES GALLEDES

XAC

Xarxa
d'Arxius
Comarcals

Arxiu Comarcal del Garraf

ÍNDEX

PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT.....	3
Descripció de la proposta.....	3
Descripció de l'activitat.....	3
Sabers bàsics.....	4
Competències clau.....	4
DINÀMIQUES DE L'ACTIVITAT.....	5
Taller a l'aula: preparació i introducció.....	5
Primera part: Contextualització.....	6
Segona part: Descubrim la manifestació.....	6
Tercera part: Creació d'una campanya publicitària.....	8
RECURSOS DE L'ACTIVITAT.....	8

Seu de l'Arxiu Comarcal del Garraf

PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT

Descripció de la proposta

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya disposa d'una Xarxa d'Arxius Comarcals encarregats de conservar, tractar, fer accessible i difondre el nostre patrimoni documental. És per això que des de la Xarxa d'Arxius Comarcals es creen activitats dirigides al públic escolar. Aquestes propostes didàctiques faciliten que l'alumnat entengui quina és la funció pràctica d'un arxiu i ofereixen diferents recursos educatius per aproximar-se al passat a través dels arxius del territori.

Descripció de l'activitat

El 24 de setembre del 1965 va haver-hi una protesta important a la comarca del Garraf coneguda com "La manifestació de les galledes". El recorregut d'aquesta activitat s'inicia amb l'aproximació a aquest fet històric, continua amb la descoberta del context i acaba amb la creació d'una campanya publicitària per conscienciar sobre la importància de l'estalvi d'aigua.

Per a conèixer aquests fets, proposem a l'alumnat una aproximació des de tres perspectives diferents:

- El context històric de la segona meitat del segle XX al Garraf.
- La situació de les dones en època franquista.
- La mala gestió de l'aigua en el moment.

Tots aquests àmbits temàtics s'expliquen a partir de retalls de diferents fonts primàries i secundàries que l'alumnat d'ESO ha de classificar en tres galledes diferents, una per a cada tema. Quan l'alumnat està familiaritzat amb el context històric i social dels anys seixanta, l'aproximació als fets concrets de "la manifestació de les galledes" es realitza amb una segona dinamització amb fragments de documents i suport fotogràfic que expliquen la famosa manifestació.

Finalment, cada grup ha d'elaborar una campanya publicitària en base a la gestió de l'aigua a la comarca. El contingut de la campanya pot partir dels fets del passat i ser en clau de gènere, ja que les dones foren les protagonistes d'aquella manifestació.

Sabers bàsics

L'activitat que plantejem desenvolupa els següents sabers del currículum de ciències socials de tercer i quart de secundària¹:

- Reconeixement dels factors implicats en el canvi climàtic, les seves conseqüències i de les mesures per revertir-lo a escala global i local.
- Assumpció de compromisos davant dels objectius del desenvolupament sostenible per mitjà d'accions que generin valor afegit.
- Participació en accions de posada en valor i difusió del patrimoni local amb actitud col·laborativa i emprenedora.
- Preservació de les memòries plurals i de persones i col·lectius de l'entorn proper.
- Reconeixement de les aportacions de les dones en diferents àmbits socials, culturals, artístics, econòmics i polítics.

Competències clau

L'activitat permet posar en pràctica les següents competències clau del currículum educatiu²:

- Competència digital.
- Competència emprenedora.
- Competència ciutadana.
- Competència social, personal i d'aprendre a aprendre.

¹ Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica de la Generalitat de Catalunya.

² Llei Orgànica de Modificació de la Llei Orgànica d'Educació 3/2020, de 29 de desembre d'Educació. Al *Butlletí Oficial de l'Estat*, 30 de desembre de 2020.

DINÀMIQUES DE L'ACTIVITAT

A qui s'adreça	Alumnat d'Educació Secundària Obligatoria (ESO)
Objectius	Estudiar el passat per entendre el present Conscienciar sobre la crisi climàtica en la qual ens trobem immersos Familiaritzar-se amb el treball mitjançant fonts primàries Conèixer la història local Fomentar el treball cooperatiu i amb les TIC Conèixer l'arxiu i les seves funcions
Durada	Dues hores

Taller a l'aula: preparació i introducció

Per a iniciar aquesta activitat cal dividir la classe en tres grups i és necessari descarregar el fitxer de la carpeta de recursos. En aquest fitxer hi ha, d'una banda, tres còpies d'una galleda que es pot muntar i, d'altra banda, una selecció de fragments de fonts primàries i secundàries. Aquests fragments estan ordenats segons l'àmbit temàtic al qual pertanyen. Els quatre àmbits són:

- 1) El context històric de la segona meitat del segle XX
- 2) La situació de les dones en època franquista
- 3) La gestió de l'aigua a la comarca del Garraf
- 4) La manifestació de les galledes del 24 de setembre del 1965

Per a aquesta introducció, cal imprimir les tres galledes i els documents referents als tres primers àmbits temàtics, que sumen un total de 13 documents. Aleshores, cal repartir una galleda i els documents entre els tres grups; dos grups en tindran quatre i el tercer en tindrà cinc. És important que els documents es reparteixin de forma barrejada i no segueixin l'ordre en què es troben disposats al fitxer de recursos. En aquest cas, la majoria dels documents són fonts secundàries, tret d'alguns diaris de l'època.

Quan cada grup té la seva documentació, s'explica l'objectiu del taller que és que coneguin un fet important per a la història de la comarca del Garraf que va ocórrer a la segona meitat del segle XX, però sense explicar que el fet és "La manifestació de les galledes" del 24 de setembre del 1965. El que sí que ha de fer el docent és oferir informació perquè l'alumnat es familiaritzi amb el context històric d'aquest fet des de tres perspectives diferents, les quals equivalen als tres primers blocs temàtics.

Primera part: Contextualització

Així doncs, cada grup es farà càrrec d'una d'aquestes tres perspectives:

- 1) El context històric de la segona meitat del segle XX
- 2) La situació de les dones en època franquista
- 3) La gestió de l'aigua a la comarca del Garraf

Aquesta decisió serà presa de forma consensuada entre tots els membres del grup-classe. Un cop aclarit, cal seguir els següents passos:

1. Preparar la galleda. Primer de tot, es pot escriure a l'exterior de la galleda el títol de la perspectiva que se'ls ha assignat. Després, es procedeix a retallar i a muntar la galleda. Per fer-ho, és necessari disposar de tisores i cola de barra. S'ha de retallar seguint la línia negra que ressegueix el dibuix i enganxar les pestanyes indicades per l'interior de la galleda.
2. Cada grup ha de llegir els documents que els ha tocat i intuir a quina perspectiva temàtica pertocuen. Si creuen que són documents d'un camp que no és el seu, cal que els hi lliurin al grup corresponent.
3. Després de l'intercanvi de documents entre els tres grups, cada grup ha de llegir els documents que els han lliurat els companys per a comprovar que contribueixen en la seva perspectiva. A mesura que els van llegint i verificant que són del seu camp, van introduint els papers doblegats a la galleda.
4. Finalment, cada grup fa un breu resum sobre la seva perspectiva temàtica i un cop el tenen, el comparteixen amb la resta de la classe. Aquesta posada en comú es fa amb la finalitat que tot l'alumnat estigui al corrent de les tres perspectives.

Segona part: Descubrim la manifestació

Ara que l'alumnat ja coneix el context històric i social de la segona meitat del segle XX a la comarca del Garraf, es tracta de descobrir el fet històric que funciona com a eix central d'aquesta activitat. Per aquesta part de l'activitat, seran necessaris els documents que es troben en el quart àmbit temàtic del fitxer de recursos.

La proposta es basa a ensenyar a l'alumnat les fonts primàries d'aquest apartat, n'hi ha que són fotografies i d'altres que són documents de l'època. En aquest cas, no cal imprimir els documents, sinó que es poden projectar a la pissarra digital de l'aula o bé, si cada grup disposa d'un ordinador, se'ls hi pot compartir a través d'alguna plataforma d'internet.

Es tracta d'analitzar cada font de forma individualitzada, és a dir, fer una descripció entre tota la classe sobre el que veuen i la informació que se'n pot inferir.

- Les tres fotografies són mostres de les cues que es feien a les fonts a conseqüència de la mala gestió de l'aigua. Les fonts rajaven molt poca aigua i hi havia pocs punts a les viles i ciutats que en subministressin. Això va fer que les famílies comencessin a enviar als infants a buscar aigua perquè sabien que era una espera molt llarga i així mentrestant la canalla podia jugar pels voltants. També hi havia gent que deixava la galleda a la cua i marxava a fer altres tasques o encàrrecs. Aquestes cues també eren espais on es criticava la inoperància de l'Ajuntament en aquest tema i, per tant, espais on es cultivava aquest malestar.
- Les tres fonts primàries següents parlen de les multes que van rebre algunes de les manifestants. Després de la jornada van detenir a tres dones que havien format part de la manifestació, aquestes es van negar a signar cap declaració i al cap d'unes hores foren alliberades però amb una multa de cinc mil pessetes. Els dos primers documents són la carta que reberen les tres dones sancionades (Francisca Cabrises Vila, Àngela Zarzoso Salvat i Dolores Ruiz Vinuesa) per a notificar-los-hi. Com que a la manifestació hi havien participat molt poques dones, molta gent del poble va començar a enviar diners a les tres dones detingudes per ajudar-les a fer front a la multa. Una prova d'aquest gest és el document que hi ha a continuació d'aquesta carta on se'ls agraeix el que han fet perquè només elles havien lluitat per la causa malgrat que era un problema que afectava a tots els ciutadans de la comarca.

- Per acabar, hi ha una carta redactada per l'alcalde del moment que sol·licita traspàs d'aigua des del Pantà de Foix. D'aquesta manera, s'assegurava que els ciutadans poguessin gaudir d'un abastament d'aigua potable. Així doncs, aquesta font és una prova de l'eficàcia de la protesta perquè va tenir la seva repercussió, afavorint a tota la població afectada.

Un cop observades i analitzades totes les fonts, s'ha d'animar a l'alumnat a especular sobre què va poder passar tenint en compte el context en què ens trobem i la informació que ens donen aquestes fonts. Cal connectar els continguts apresos amb les imatges corresponents. Després de recollir les idees de la classe, es procedeix a llegir de forma conjunta l'últim document del fitxer, que és una explicació dels fets de "La manifestació de les galledes".

Tercera part: Creació d'una campanya publicitària

Finalment, es proposa muntar una campanya publicitària que recordi a la població la importància d'estalviar aigua. Per aquest projecte, es recomana dissenyar un cartell d'una sola pàgina on el contingut sigui molt visual i vinculat al fet històric treballat.

La campanya pot partir de la memòria de la manifestació de les galledes, del coneixement sobre la realitat de la mala gestió de l'aigua a l'època o inclús pot ser dissenyada en clau de gènere.

Aquesta activitat permet mostrar que conèixer el passat serveix per entendre el present i prevenir situacions ja viscudes que no es volen tornar a repetir. I, evidentment, es pot vincular la campanya amb emergència climàtica de l'avui.

La creació de la campanya es duu a terme amb els mateixos grups de treball i us suggerim la utilització de dues plataformes d'accés lliure a Internet que tenen una gran varietat de plantilles; [Canva](#) i [Mural.co](#). Per poder accedir-hi, en ambdós casos, només cal registrar-s'hi amb una adreça electrònica d'algun membre del grup, considerant que cap alumne tingui un compte ja creat a la plataforma. Ambdues plataformes funcionen de manera molt intuïtiva i tenen una diversitat de tipografies, imatges i colors per crear cartells o altres formats.

RECURSOS DE L'ACTIVITAT

Tal com hem indicat, trobareu tots els materials necessaris per a la realització de l'activitat a la carpeta de RECURSOS. Estan tots reunits en un sol document en format PDF que es pot descarregar i imprimir.